

Meer of minder overheid?

Bij de beantwoording van de vragen in deze opgave moet je soms gebruikmaken van informatiebron 6 en 7 in de bijlage.

Dieuwertje heeft, sinds kort, haar eerste echte baan. Op haar eerste loonspecificatie staat vermeld hoeveel er van haar brutosalaris afgaat.

Gebruik informatiebron 6.

- 2p 31 Bereken hoeveel procent van het brutoloon Dieuwertje in totaal betaalt aan loonheffing en sociale premies. Schrijf je berekening op.

Tegen haar vriend Rayan vertelt ze dat ze toch wel erg veel betaalt aan de overheid. Rayan legt haar uit: “De loonheffing en de premies voor de sociale verzekeringen leiden tot een herverdeling van de primaire inkomens. Daardoor kan het aantal sociale uitkeringen in Nederland dalen.”

- 1p 32 Hieronder staan vijf economische verschijnselen.
- 1 herverdeling primaire inkomens
 - 2 toename bestedingen bij lage inkomens
 - 3 toename koopkracht bij lage inkomens
 - 4 toename werkgelegenheid
 - 5 daling aantal sociale uitkeringen

In welke regel staan deze verschijnselen zo dat een logische gedachtegang ontstaat?

- A 1 → 2 → 3 → 4 → 5
B 1 → 2 → 4 → 3 → 5
C 1 → 3 → 2 → 4 → 5
D 1 → 3 → 4 → 2 → 5
E 1 → 4 → 2 → 3 → 5
F 1 → 4 → 3 → 2 → 5

“Volgens mij”, zegt Dieuwertje “is een aantal sociale uitkeringen, zoals de bijstandsuitkering, te hoog. Laat de overheid beginnen deze te verlagen en je zult zien dat het aantal uitkeringen afneemt.”

- 1p 33 Leg de redenering van Dieuwertje uit, dat als de bijstandsuitkering verlaagd wordt, het aantal bijstandsuitkeringen afneemt.

Dieuwertje vervolgt: “Bovendien blijft het aantal inactieven groeien. En het zijn de werkenden (ik dus nu ook) die de premies betalen waaruit de uitkeringen gefinancierd worden.”

Gebruik informatiebron 7.

- 1p 34 In 2016 werd de *i/a*-ratio berekend op 0,46. In hetzelfde jaar waren er 6,2 miljoen geregistreerde actieven.
→ Bereken het aantal inactieven in 2016. Schrijf je berekening op.
- 2p 35 Dieuwertje: “Volgens mij kan het hoge aantal inactieven ook leiden tot nog meer werkloosheid.”
→ Maak van onderstaande zinnen een economisch juiste tekst door de juiste woorden te kiezen.
Doe het zo: Noteer de nummers (1), (2), (3) en (4) op je antwoordblad. Vul bij de nummers de juiste woorden in. Kies uit de woorden die tussen haakjes staan.
Door het hoge aantal inactieven moet de groep actieven een ...*(1)*... (hogere / lagere) premie voor de sociale zekerheid betalen. Daardoor ...*(2)*... (daalt / stijgt) het besteedbaar inkomen van de actieven. Vervolgens kan dit leiden tot ...*(3)*... (meer / minder) productie en uiteindelijk tot ...*(4)*... (meer / minder) werkloosheid.
- 2p 36 “Het is juist de overheid die met het ontvangen belastinggeld voor veel banen zorgt”, zegt Rayan. “Ik kan daar talloze voorbeelden van noemen”
→ Maak met een voorbeeld duidelijk dat de overheid met het ontvangen belastinggeld zorgt voor werkgelegenheid. Licht je antwoord toe.

Meer of minder overheid?

informatiebron 6 deel van de salarisspecificatie van Dieuwertje

loongegevens		
sociale premies	€ 108	
loonheffing	€ 732	
nettoloon		€ 1.560

informatiebron 7 de i/a-ratio

$$i/a\text{-ratio} = \frac{\text{aantal inactieven}}{\text{aantal actieven}}$$

De i/a-ratio geeft de verhouding weer tussen het aantal uitkeringsgerechtigden (inactieven of niet-actieven) en diegenen die de uitkering betalen (actieven).